

Враховуючи вирішальну значущість інновацій для домінування в економіках третього світу, розвинені країни і їхні ТНК зазвичай не тільки уникають передачі високих технологій в інші країни, а й майстерно захищають свої права на інтелектуальну власність. Причому завдання монополізації володінням технологічними новинками вирішується не тільки у своїй країні (своїх ТНК, їхніх філіях), а й у країні-клієнті, де західні корпорації розміщують свої дочірні структури і філії. Пасткою для країн, що розвиваються, здатних створювати свої технології, зазвичай є надання ними західним ТНК прав патентного захисту на те або інше ноу-хау. Такий крок позбавляє вітчизняні компанії цієї країни нормальної перспективи, тому краще використовувати запатентовану технологію у своїх інтересах.

Утім найбільш вагомою ілюстрацією концентрації високих технологій у розвинених країнах є статистика. Згідно з нею світовий високотехнологічний ринок структурується 50 макротехнологіями, з яких на частку семи розвинених країн припадає 80–90% наукоємної продукції і практичний її експорт; вони володіють 46 макротехнологіями і диктують рівень конкурентоспроможності продукції на світовому ринку. Таким чином, відбулася повна монополізація глобального технологічного простору розвиненими країнами і обмеженим колом ТНК.

Висновки

На шляху до подолання зростаючого розриву між різними світами за критеріями високотехнологічності стоїть і чинник часу. В сегментах нової економіки розвинених країн онтології технологій є все більш стрімким. У таких умовах цілком зрозуміла повільність інноваційних змін у країнах, що розвиваються. Фактор часу є самостійним чинником, що прирікає країни третього світу на все більше відставання. Та й використовувати Заходом інформаційні технології, зни-

жуючи до мінімуму транзакційні витрати при вході на глобальні ринки, зменшують у термінах шлях капіталу ТНК до країн Заходу, чого не можна сказати про імпорт капіталу і товарів з боку країн, що розвиваються.

Список використаних джерел

1. Ходжсон Дж. Экономическая теория и институты: Манифест современной институциональной экономической теории / Дж. Ходжсон; Пер. с англ. – М.: Дело, 2003. – 260 с.
2. Brandenburger A.M. Co-opetition: A Revolution Mindset That Combines Competition and Cooperation / A.M. Brandenburger, B. Nalebuff // The Game Theory Strategy That's Changing the Game of Business. NYU Stern School of Business. – New York University, 2011. – 98 p.
3. May В.А. Экономика и революция: уроки истории / В.А. Май // Вопросы экономики. – 2001. – №1. – С. 124–137.
4. Гринберг Р.С. Результаты экономических реформ в постсоциалистических странах / Р.С. Гринберг // Проблемы теории и практики управления, 2003. – №3. – С. 10–17.
5. Dale R. Looking Back at Unparalleled Progress / R. Dale // International Herald Tribune. – 21.12.1999.
6. Козн С. Провал крестового похода. США и трагедия посткоммунистической России / С. Козн. – М.: АИРО–XX, 2001. – 304 с.
7. Зуев А. Стартовые позиции и ориентиры: (Роль государства в инновационной экономике) / А. Зуев, Л. Мясникова // РИСК. – 2003. – №11. – С. 16–33.
8. Гэлбрейт Дж.К. Экономические теории и цели общества / Дж.К. Гэлбрейт; пер. с англ.; под общ. ред. Н.Н. Иноземцева, А.Г. Милейковского. – М.: Прогресс, 1979. – 406 с.
9. Кизима С.А. Вызовы западного глобализационного проекта и национальное государство: монография / С.А. Кизима // Академия управления при Президенте Республики Беларусь. – Минск, 2008. – 266 с.

Л.В. ДЕЙНЕКО,
д.е.н., професор, Інститут економіки та прогнозування НАН України

Перспективні напрями вдосконалення функціонального розвитку податкової системи України

У статті виявлені недоліки функціонування та обґрунтовані перспективні напрями вдосконалення податкової системи України. Визначено комплекс податкових засобів стимулювання інвестиційної активності та основні напрями формування ефективної податкової політики вітчизняних підприємств.

Ключові слова: підприємства, податкова система, стимулювання, податкова пільга, інвестиційна активність, податкова політика.

В статье выявлены недостатки функционирования и обоснованы перспективные направления совершенствования налоговой системы Украины. Определен комплекс налоговых средств стимулирования инвестиционной активности и основные направления формирования эффективной налоговой политики отечественных предприятий.

Ключевые слова: предприятия, налоговая система, стимулирование, налоговая льгота, инвестиционная активность, налоговая политика.

The article reveals shortcomings operation and substantiated perspective directions to improve the tax system of Ukraine. Been determined complex of tax funds promote investment activity and basic directions forming efficient tax policies enterprises.

Keywords: enterprises, the tax system, incentives, tax incentives, investment activity, tax policy.

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні залишається невирішеним надзвичайно актуальне питання ефективного формування податкової системи. До проблеми оподаткування необхідно підійти комплексно, з урахуванням як критично засвоєного зарубіжного досвіду, так і вітчизняних особливостей та чітко визначених перспектив і напрямів розвитку. Відсутність бачення перспектив, невизначеність пріоритетів, цілей і механізмів їх реалізації за відсутності розвинених інститутів демократичної, правової держави і громадянського суспільства, тобто шлях спонтанного розвитку, унеможлиблює побудову в країні соціально орієнтованої економіки.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Актуальним питанням удосконалення чинної податкової системи України присвячено чимало наукових праць. Загальнометодологічні проблеми розвитку податкової системи досліджував В.І. Довгалюк. А.І. Мярковський проаналізував актуальні питання бюджетно-податкової реформи. С.В. Захарін дослідив можливості використання податків як стимулятора інвестиційної та інноваційної активності. Іноземний досвід розвитку податкових систем узагальнено у працях С.В. Юргелевича, М.І. Карліна та Н.М. Ткаченко. Однак малодослідженими залишаються окремі проблеми удосконалення чинного механізму функціонування податкової системи з урахуванням негативних наслідків загострення економічної кризи.

Метою статті є дослідження стану функціонування, виявлення недоліків, визначення перспективних напрямів удосконалення функціонального розвитку податкової системи України з урахуванням необхідності створення сприятливих податкових умов для прискореного економічного зростання підприємницької діяльності в Україні.

Виклад основного матеріалу. Реформування податкової системи України не вирішило розв'язання двох груп проблем: вдосконалення інституціональних умов оподаткування і власне податкової системи: її складу, структури та окремих елементів [1, с. 3–7]. Побудова в Україні правової держави неможлива без створення системи достатніх інституціональних обмежень фіскальної політики. Метою її створення є стримування зростання державних видатків за межі суспільно необхідних функцій держави і, відповідно, податкового тягаря – за оптимальні межі.

Відправною точкою реформування податкової системи України є визнання того факту, що в основному вона вже склалася і попри всі свої недоліки не повинна розглядатися як така, що має підлягати докорінному реформуванню. Це означає перш за все необхідність відображення на законодавчому

рівні вимоги забезпечення незмінності складу її ядра. Це дало б можливість переключити увагу на пошуки шляхів удосконалення чинної податкової системи. Щодо другорядних у фіскальному відношенні податків, то їхній склад може переглядатися на основі порівняння їхньої ефективності (зіставлення надходжень від цих податків із витратами на їх стягнення).

Однією з найбільших вад української податкової системи є чинна система податкових пільг та іншого роду преференцій, яка, по-перше, зумовлює нерівномірний розподіл податкового тягаря, отже, несправедливий характер оподаткування, по-друге, обмежує можливості зниження податкових ставок для всіх суб'єктів господарювання, її радикальний перегляд є одним з основних завдань податкового оновлення [2, с. 67–68]. Водночас, приступаючи до перегляду податкових пільг, необхідно враховуватиме, що жодній країні ще не вдалося створити абсолютно нейтральної податкової системи, яка б скасовувала всі види пільг. Останні практично неможливо скасувати тому, що вони є одним з інструментів державного регулювання економіки.

Як свідчить світова практика оподаткування, в податковому регулюванні іноземних країн одним із пріоритетних напрямів виступає застосування комплексу податкових засобів стимулювання інвестицій [3, с. 135–141]. При цьому найбільш розгалуженою є система інструментів, що застосовується в прямому оподаткуванні. Для створення сприятливого інвестиційного клімату в Україні виключно важливим є узагальнення та врахування іноземного досвіду податкової підтримки інвестицій, оцінка тенденцій податкового регулювання. Інвестиційні пільги, що застосовуються при справлянні податку на прибуток(дохід), у всіх країнах Заходу схожі: прискорена амортизація, інвестиційний податковий кредит, інвестиційна податкова знижка, податкові канікули та неоподатковувані резерви інвестиційного призначення.

Вказані форми пільг дають аналогічні результати при їх застосуванні – збільшення прибутку підприємства після сплати податку(чистого прибутку). Відмінності між ними полягають не тільки у часі розподілу економії податків для фірми, що їх використовує, а й у механізмі їх впливу на економіку підприємства.

Розглянемо особливості застосування кожної з цих інвестиційних пільг у різних країнах. Економічний сенс прискореної амортизації полягає в тому, щоб у перші роки експлуатації об'єкта амортизації забезпечити списання більшої частини його вартості і таким чином зменшити базу оподаткування більшою мірою, ніж при використанні звичайних методів амортизації. Наступними пільгами, що спрямовані на підтримку інвестиційної діяльності, є податкова знижка та податковий кредит.

Інвестиційна податкова знижка передбачає право підприємств зменшувати прибуток до оподаткування на певний відсоток зазначених витрат. Тобто надається термінова податкова знижка (пільга) підприємствам, що здійснили інвестиції капітального характеру та витрати через пряме зменшення оподаткованого прибутку на повний чи частковий обсяг зазначених витрат підприємств. Інвестиційний подат-

ковий кредит – це відстрочка плати податку на прибуток, що надається суб'єкту підприємницької діяльності на визначений строк із метою збільшення його фінансових ресурсів для здійснення інноваційних програм із наступною компенсацією відстрочених сум у вигляді додаткових надходжень податку через загальне зростання прибутку, отриманого внаслідок реалізації інноваційних програм.

Іншою податковою пільгою, що сприяє збільшенню ефективності інвестиційної діяльності, є податкові канікули. Зміст цієї пільги полягає в тому, що суб'єкт господарювання звільняється на визначений час (як правило, до п'яти років або на термін відшкодування підприємством витрат на капітальні інвестиції) та при додержанні певних умов від сплати податку на прибуток (дохід). Це дозволяє тимчасово зменшити податкове навантаження на таких платників, що дає їм змогу вивільнити певну суму коштів для розвитку підприємницької діяльності, в тому числі й для фінансування інвестицій.

Ще одним досить поширеним в європейських країнах інструментом податкового регулювання є створення неоподатковуваних фінансових резервів. Зміст цієї пільги полягає в тому, що частина прибутку до оподаткування резервується для здійснення певних витрат. Серед інших інструментів податкового регулювання інвестицій у закордонній практиці слід виділити також введення знижених (або нульових) ставок оподаткування прибутку, що інвестується в активну частину основного капіталу. Так, знижена до 25 відсотків ставка застосовується в Люксембургу для оподаткування прибутків нового бізнесу та нової діяльності протягом восьми років, причому розмір ставки визначається обсягами інвестицій в основні фонди. Зменшені ставки податку на прибуток застосовуються також у Франції, Італії та в деяких інших державах.

Таким чином, аналіз податкового регулювання в європейських країнах свідчить про те, що в ЄС застосовується система пільг, які в основному носять інвестиційно-економічний характер.

У світовій практиці податкового стимулювання інвестиційної діяльності використовуються різноманітні інструменти податкового регулювання, вибір яких обумовлений специфікою розвитку національної економіки та завданнями податкової політики конкретної країни. Подальше удосконалення податку на прибуток слід підпорядковувати передусім меті стимулювання інвестиційної активності національних підприємств, науково-технічного прогресу [4, с. 22–27]. Є два шляхи реалізації цієї мети: зниження ставки податку і запровадження інвестиційних податкових пільг. У процесі удосконалення податку на прибуток підприємств необхідно вирішити також проблему необґрунтованого перенесення підприємствами, що не можуть ефективно господарювати в ринкових умовах, своїх балансових збитків на наступні податкові періоди, що стало одним з основних каналів уникнення податку на прибуток. З цієї метою варто було б надавати право переносити балансові збитки на наступні по-

даткові періоди лише новоствореним підприємствам, а також підприємствам, що здійснюють інновації.

Сучасній практиці оподаткування вітчизняних товаровиробників притаманне функціонування особливих податкових інструментів та наявність спеціальних режимів оподаткування, що дозволяють спростити податкові процедури та стимулювати розвиток діяльності [5]. Найбільш дієвим та вагомим важелем непрямой податкової підтримки виробників є функціонування спеціального режиму та механізму справляння податку на додану вартість (ПДВ). Суть його полягає в акумуляції сум ПДВ при здійсненні операцій з продажу власної виробленої продукції. Даний режим акумуляції є неоднозначним, має як позитивні, так і негативні аспекти. До числа останніх слід віднести неврахування природи ПДВ через позбавлення виробників можливості отримання бюджетного відшкодування, внаслідок чого вони ставляться в нерівні умови господарювання; циклічність та нерівномірність у накопиченні сум ПДВ, певний дестимулюючий вплив на інвестиційну діяльність; використання даного режиму в схемах оптимізації податкового навантаження, що призводить до бюджетних витрат. Спеціальний режим оподаткування податком на додану вартість потребує розв'язання двох найбільш проблем: проблеми від'ємної різниці між сумою податкових зобов'язань платника і сумою податкового кредиту та проблеми перегляду системи податкових пільг.

Аналіз чинників, що впливають на загострення проблеми відшкодування ПДВ в Україні, в тому числі і в підприємницькій сфері економіки, дає змогу з'ясувати і шляхи її вирішення [6]. Вони пов'язані передусім із підвищенням рівня платіжної дисципліни суб'єктів господарювання та категоричною відмовою від списання державою податкової заборгованості підприємств перед бюджетом. Ці проблеми не можна розв'язати лише засобами податкової політики, які розглядаються як один з інструментів їх вирішення. Серед цих інструментів – повернення до касового методу визначення дати виникнення податкових зобов'язань з ПДВ і податкового кредиту, який сприятиме пов'язуванню відшкодування з дотриманням суб'єктами господарювання платіжної дисципліни.

Серед шляхів зменшення гостроти проблеми бюджетного відшкодування ПДВ підприємствам-експортерам та підвищення фіскальної ефективності податку є зміна підходів до політики податкового стимулювання експортера. Обкладання нульовою ставкою ПДВ експорту всієї продукції недоцільне, тому що сприяє консервації його наявної структури, а відтак і екстенсивній моделі економічного зростання, крім того, негативно впливає на фіскальну ефективність податку.

Тому нагальним є перехід до політики диференційованого стимулювання експорту, яка б сприяла прогресивним змінам у його структурі та структурі національного виробництва в цілому. З цієї метою доцільно було б зберегти нульову ставку ПДВ для експорту товарів із високою часткою доданої вартості й звільнити від сплати податку на експорт іншої продукції, що означатиме віднесення податку, сплаченого в

ціні матеріальних ресурсів, на витрати виробництва і дасть змогу відмовитися від відшкодування ПДВ експортерам продукції з низькою часткою доданої вартості.

Крім того, необхідно встановити такий порядок справляння ПДВ при фактичному здійсненні прямих іноземних інвестицій, за якого право на відшкодування ПДВ виникає з моменту реєстрації суб'єкта як платника податку. Водночас слід встановити відповідальність за несвоєчасне відшкодування податку на додану вартість з боку держави у вигляді штрафних санкцій (пені).

Таким чином, необхідно відійти від вибіркового принципу відшкодування податку на додану вартість експортерам, чітко дотримуватися норми закону, запроваджувати електронну звітність. Електронна форма прискорить процедуру адміністрування ПДВ, а також зменшить паперовий документообіг, мінімізує втручання податкових органів у діяльність суб'єктів господарювання. Кризовий фінансовий національних підприємств обумовив розробку нового механізму оподаткування, який враховував би специфіку підприємницького сектору.

Спрощена система оподаткування забезпечила зниження податкового тиску, спрощення механізму обчислення податку, оптимізацію строків його сплати, посприявши при цьому розвитку та розширенню малого підприємництва. Проте поряд із позитивними здобутками її застосування постало багато проблем. Причиною цього є ігнорування основного критерію, якого дотримуються в усіх розвинених країнах: ув'язки суми податкового зобов'язання підприємця з фінансовими результатами його діяльності та певні недоліки у методологічних підходах до формування нової системи оподаткування вітчизняних товаровиробників, які проявляються:

- по-перше, сплата податків не залежить від фінансового стану господарств і має здійснюватися навіть у випадку одержання збитків;

- по-друге, перестає діяти ефект «податкового коректора», що стримує залучення позичкового капіталу у виробництво, тобто економія на податках дедалі більше поглинається процентними платежами. Тому слід узгодити механізм здешевлення кредитів, які надаються вітчизняним товаровиробникам з ефектом «податкового коректора».

Унаслідок нечіткого законодавчого регулювання створюються умови для уникнення оподаткування, а також використання суб'єктів спрощеного оподаткування у схемах мінімізації податкових зобов'язань підприємств, що працюють на загальній системі оподаткування. Отже, застосування спрощеної системи тісно пов'язане з проблемою ухилення від сплати податків. Системні порушення податкового законодавства здійснюються підприємцями стосовно оформлення трудових відносин із найманими працівниками, виконання вимог трудового законодавства щодо соціальних гарантій, заниження обсягів виручки від реалізації та інші.

Тому, на нашу думку, удосконалення системи оподаткування підприємців – фізичних осіб, має відбуватися шляхом впровадження оподаткування чистого доходу за прогресив-

ною шкалою з метою збільшення надходжень до бюджету і забезпечення вертикальної рівності.

У зв'язку з цим потрібно вдосконалювати також і механізм визначення чистого доходу платника. Важливим етапом цього процесу є обчислення витрат підприємця. Перспективним напрямом обчислення витрат із метою вирахування чистого доходу міг би стати вдосконалений нормативний метод, за яким чистий дохід визначається за нормами від валового доходу. Підприємець у даному випадку звільняється від необхідності підтвердження витрат. Але необхідно переглянути чинні норми витрат, рівень яких є заниженим (особливо для таких популярних видів діяльності, як торгівля, надання побутових та транспортних послуг).

Таким чином, за умови вірного вибору елементів податкового регулювання відбуватиметься вплив як на процес вилучення частини доходів фізичних осіб – підприємців до місцевого бюджету, так і на рівень їхнього податкового навантаження.

Отже, важливим аспектом вдосконалення інструментарію прямого оподаткування є встановлення об'єктивних критеріїв обмеження можливості застосування спеціального режиму прямого оподаткування на базі грошової оцінки суб'єктів виробництва. Вектор удосконалення податкової системи має бути спрямований у бік переходу від фіскальної до стимулюючої функції податків та залежати як від якості податкового законодавства, так і від макроекономічного стану економіки країни, зумовленого грошово-кредитною та фінансовою системою, соціальною політикою.

Основними напрямами реформування податкової системи в Україні є:

1. Зниження загального рівня податкового навантаження.
2. Забезпечення і реалізація інвестиційної та соціальної спрямованості податкової системи.
3. Поліпшення адміністрування податків та податкової дисципліни.

Головним стимулом для активізації розвитку підприємництва для інвестиційного процесу може бути реальне зниження податкового тиску. З теоретичного погляду під базою оподаткування розуміють законодавчо закріплену частину доходів або майна платників податків (за вирахуванням пільг), яка враховується при розрахунку суми податку.

У процесі встановлення та сплати податків має забезпечуватися збалансованість загальнодержавних та місцевих інтересів, що є необхідним для виконання законодавчо визначених функцій як державою в цілому, так і кожною адміністративно-територіальною одиницею. Зниження рівня оподаткування та зростання ліквідності підприємств за рахунок надання податкових преференцій не вирішуватиме проблеми підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках, що є визначальним чинником розвитку на довгострокову перспективу. Забезпечення стратегічної ефективності податкових реформ потребує зосередження уваги на регуляторній функції податків, запровадження стимулів інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств.

При визначенні структури податків необхідно враховувати завдання, поставлені перед податковою системою, а саме: створення оптимальних умов для розвитку суб'єктів економічної діяльності; мінімізація загрози соціальної дестабілізації через згортання соціальних програм; скорочення тіньового сектора економіки країни.

Так, чинна податкова система передбачає активну регуляторну роль держави [7, с. 83–84]. Необхідно змінити економічну природу та сутність оподаткування, з тим щоб забезпечувався принцип невтручання держави в економічну діяльність суб'єктів підприємництва. Необхідно звільнити від оподаткування частину прибутку підприємств, спрямовану на оплату інформаційно-консалтингових послуг, підвищення кваліфікації і перепідготовку кадрів, витрат на соціальне забезпечення (пенсійне, медичне страхування, оздоровлення тощо).

Варто зазначити, що у країнах ЄС порядок оподаткування вітчизняних товаровиробників є пільговим, насамперед у частині застосування спрощених режимів адміністрування податків. Спеціальні режими оподаткування вітчизняних товаровиробників набули поширення також у Росії, Білорусії та Казахстані [8, с. 25].

Існує нагальна необхідність оптимізувати систему перевірок, зокрема шляхом створення надійної бази контролю, базуючись на системі моніторингу ризиків. У сфері взаємовідносин з цільовими соціальними фондами потребують вдосконалення механізми залучення підприємств до сплати внесків у соціальні фонди, які з 2004 року виключені зі складу податкової системи і за своєю природою не відносяться до податків.

Розглянемо перспективні напрями функціонального розвитку системи оподаткування вітчизняних товаровиробників [9]. Всіляка підтримка вітчизняного товаровиробника є одним із пріоритетних завдань державної політики, що забезпечується, зокрема, застосуванням спеціальної системи оподаткування.

Природа ПДВ, а особливо механізм його справляння, має складний характер, що призводить до зловживань як з боку платників цього податку, так і з боку держави, яка не завжди відшкодовує або несвоєчасно відшкодовує ПДВ. Крім того, існує певний фактор соціальної несправедливості, що стосується пересічного покупця (фізичної особи), яка, скажімо, купуючи готову продукцію – продукти харчування, автоматично стає платником ПДВ, суму якого лічені особи компенсують, оскільки процедура досить складна і часоємна [10]. Навіть якщо максимально вдосконалити механізм справляння даного податку, виключивши можливості зловживань, все одно залишаться певні недоліки, які неможливо виправити. Тому, на нашу думку, в середньостроковій перспективі необхідно замінити ПДВ на соціальний податок з продажу (реалізації). В умовах України ставка такого податку може бути на рівні 6–7%. Даний податок сприятиме посиленню соціального захисту населення та зниженню рівня інфляції.

Напрямами вдосконалення механізму оподаткування мають стати [11, с. 13]:

1) запровадження двох складників податку на визначених засадах;

2) переорієнтація механізму податку на територіальні засади справляння, включення його до складу місцевих податків;

3) уточнення методики визначення бази податку з метою забезпечення оподаткування реального рівня рентних доходів вітчизняних виробників;

4) передбачення практики періодичного (раз у 3–5 років) уточнення бази податку (диференціального доходу) з використанням кількох варіантів розрахунків;

5) обґрунтування оптимального розміру ставок податку для посилення його ролі в системі оподаткування суб'єктів виробництва та належного наповнення місцевих бюджетів.

На законодавчому рівні необхідно розробити Закон України «Про оподаткування об'єктів нерухомості», закони України «Про оцінку об'єктів нерухомості з метою оподаткування», «Про внесення змін до Законів України», «Про оцінку майна, майнових прав та оцінювальну діяльність в Україні», «Про оцінку земель», «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмеження», методик національних стандартів.

Висновки

Формування ефективної податкової політики для функціонування вітчизняних підприємств рекомендуємо здійснювати в наступній послідовності виконання:

1) оцінка стану фінансово-господарської діяльності підприємства;

2) визначення напрямків розвитку виробництва на перспективу та джерел фінансування;

3) розрахунок податків, враховуючи оцінку стану діяльності підприємства;

4) розрахунок податків із врахуванням перспективних напрямків розвитку національних підприємств;

5) вибір оптимальної організаційної форми господарювання з метою мінімізації податкових платежів;

6) аналіз можливості зменшення бази оподаткування за рахунок використання прямих і непрямих податкових пільг відповідно до чинного законодавства;

7) розробка обґрунтованої і законодавчо врегульованої методики визначення об'єкта і бази оподаткування для підприємницької діяльності;

8) розробка методики визначення об'єктів і бази оподаткування із врахуванням перспективного плану розвитку діяльності підприємства;

9) оцінка ефективності податкової політики і впливу на прибутковість підприємницького бізнесу.

Список використаних джерел

1. Поддєрьогін А.М. Податкова система України на шляху розвитку / А.М. Поддєрьогін // Фінанси України. – 2001. – 11. – С. 3–12.
2. Система податкових пільг в Україні в контексті європейського досвіду / [Соколовська А.М., Єфименко Т.І., Луніна І.О. та ін.]. – К.: НДФІ, 2006. – 320 с.

3. Данилишин Б.М. Державна підтримка та податкове регулювання підприємницької діяльності в Україні: [монографія] / Б.М. Данилишин, О.М. Кондрашов. – Донецьк: Юго-Восток, 2010. – 296 с.

4. Попович В.М. Реформування податкової системи – підґрунтя для зміцнення прибуткової частини держбюджету / В.М. Попович // *Фінанси України*. – 2003. – 6. – С. 22–27.

5. Крисоватий А.І. Податок на додану вартість в аспекті реформування податків на споживання / А.І. Крисоватий, І.П. Вакуліч // *Фінанси України*. – 2002. – 6. – С. 10–16.

6. Макогон В.В. Вплив спрощеної системи оподаткування на відтворення в народному господарстві / В.В. Макогон // *Облік і фінанси АПК*. – 2006. – 3 (17). – С. 116–121.

7. Про затвердження форми податкової декларації з фіксованого податку: Закон України від 24.12.2010 №1016 // *Міністерство юстиції України*. – 2011. – 10 с.

8. Танклевська Н.С. Оподаткування діяльності підприємств: [монографія] / Н.С. Танклевська. – Херсон: Олді-плюс, 2006. – 152 с.

9. Податковий кодекс України від 02.02.2010 №2755-VI // *Відомості Верховної Ради України*. – 2011. – 13–14, 15–16, 17. – Ст. 112.

10. Худавердієва В.А. Роль податкової політики у виході виробництва з економічної кризи / В.А. Худавердієва // *Фінанси України*. – 2004. – 11. – С. 83–86.

11. Горохов В.Р. Удосконалення системи оподаткування підприємств / В.Р. Горохов // *Вісник податкової служби України*. – 2003. – 32. – С. 39–41.

УДК 339.9

Н.П. ВОРОБИЙОВА,

к.е.н., Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Шляхи входження країни в міжнародний економічний простір

У статті розглянуто питання формування національної економіки з погляду якомога більшої інтеграції її в міжнародний економічний простір, проаналізовано експортний потенціал та конкурентоспроможні технології країни, означено проблеми формування інноваційної економіки країни.

Ключові слова: експортний потенціал, конкурентоспроможні технології, інноваційні технології управління, технопарки, венчурні фонди, стартапи, інноваційна економіка.

В статье рассматриваются вопросы формирования национальной экономики с точки зрения как можно более полной интеграции ее в международное экономическое пространство, проанализирован экспортный потенциал и конкурентоспособные технологии страны, обозначены проблемы формирования инновационной экономики Украины.

Ключевые слова: экспортный потенциал, конкурентоспособные технологии, инновационные технологии управления, технопарки, венчурные фонды, стартапы, инновационная экономика.

The article deals with the question of forming the national economy in terms of maximizing the integration of the international economic space analyzed export potential and competitive technology country is defined problems forming innovative economy.

Keywords: export potential, competitive technologies, innovative management techniques, technology parks, venture funds, startups, innovative economy.

Постановка проблеми. Сучасні реалії та тенденції світового розвитку ставлять перед Україною нові проблеми та

потребують від неї активної участі в їхньому вирішенні. Характерною рисою сучасного світового соціально-економічного розвитку є надзвичайно бурхлива динаміка інтеграційних процесів. Очевидно, що для України така даність стає дедалі відчутнішою.

Сьогодні, а головне завтра, першочерговим завданням країни є формування національної економіки з погляду якомога більшої інтеграції її в міжнародний економічний простір. Але таке усвідомлення вітчизняної економіки як вагомій складовій світового господарства неможливе без трансформації всього суспільного життя, зокрема без формування системи зовнішньоекономічних відносин на основі принципу свободи конкуренції. Очевидно, що спрямованість розвитку має полягати у сприянні створенню довгострокових конкурентних переваг та стабільному розширенні і якісному поліпшенню на основі цих переваг позицій країни на світовому ринку.

Щодо **аналізу досліджень та публікацій з проблеми**, то слід зазначити, що окремі вітчизняні дослідники розглядають різні аспекти євроінтеграційного прогресу України, а саме: А.І. Кудряченко, В.А. Манжола, Г.М. Надтока, Є.В. Сискос, Ф.М. Рудич. Також проблемами інтеграції України займаються такі зарубіжні та вітчизняні вчені: І. Бураковський, О. Шнирков, Т. Циганкова, В. Сіденко, А. Філіпенко, А. Лук'яненко, А. Гальчинський та ін.

Мета статті – означити шляхи входження країни в міжнародний економічний простір.

Виклад основного матеріалу. Рівень інтеграції країни до системи світового господарства значною мірою залежить від кількісної та якісної характеристик її експорту. Про цю інтегрованість країни може, зокрема, свідчити такий по-